

Het Clausplein in Eindhoven is vergroend (Foto: Laurens Mulkens)

Klimaatadaptatie vraagt om een integrale aanpak

Hoe eerder samen om tafel, hoe beter

Een gebied klimaatbestendig maken lukt alleen als er sprake is van een integrale aanpak. Geen losse maatregelen, maar een totaaloplossing waarin bodem, groen, gevels en daken elkaar versterken. Sarah Bosman van Donker Design is hier kort over: 'Er liggen veel kansen, maar wel cruciaal dat partijen samenwerken.'

Auteur: Marion de Graaff

De gevolgen van klimaatverandering in stedelijke gebieden zullen in de komende jaren alleen maar toenemen. Het realiseren van een klimaatadaptief gebied (wijk of zelfs stad) lukt alleen als verschillende partijen samenwerken en hun kennis en ervaringen gaan delen. Bij het inrichten van een buitenruimte zijn veel klimaatadaptieve oplossingen toe te passen om hittestress en wateroverlast te voorkomen; daarnaast kun je meekoppelkansen benutten door de biodiversiteit te vergroten.

'Een boom in de volle grond kan zich volwaardig ontwikkelen'

'Wat er bij projecten nog vaak gebeurt, is dat verschillende onderdelen afzonderlijk worden opgepakt,' vertelt Bosman. Ze is divisieleider bij Donker Design, een merk van de Donker Groep. 'Sommige gemeenten zijn nog gewend om te denken in civiel, groen, water en spelen. Maar de uitdaging is om integraal te kijken naar deze thema's, zodat terreinen letterlijk en figuurlijk met elkaar verbonden worden. Door de integrale aanpak, het koppelen van kansen en het verbinden van het maaiveld met gevels en daken, zijn de effecten enorm.'

Integrale aanpak begint bij afstemmen

'Het is daarbij zaak om doelstellingen en ambities op elkaar af te stemmen,' vervolgt Bosman. 'We zoeken altijd de samenwerking met andere partijen, want samen bereiken we meer op het

gebied van het groen, gezond en klimaatbestendig maken van onze leefomgeving.'

Donker Design heeft veel te maken met potentiële opdrachtgevers, zoals projectontwikkelaars, gemeenten en woningcorporaties. Bosman: 'Zij komen bij ons met een ontwikkelopgave waarbij bestaande gebouwen een nieuwe functie krijgen of nieuwbouw wordt gerealiseerd. Aan ons wordt gevraagd om de buitenruimte te ontwerpen, passend bij de wensen en eisen van de eindgebruiker en de omgeving. Voor ons begint deze opdracht met het analyseren van de bestaande locatie. Welke bestaande beplantingen met veel waarde zijn er al, welke materialen kunnen worden hergebruikt en welke problemen zijn er zichtbaar op het terrein? Zo'n nulmeting is de eerste tool

BELEID & JURIDISCH

‘Wij kijken altijd voorbij de grenzen van een kavel’

‘Waren we later bij dit project betrokken geraakt, dan was dat niet mogelijk geweest. Of zou het in ieder geval qua constructie veel lastiger zijn geworden, en veel duurder bovendien. Dat is een mooi voorbeeld van overleg in de ontwerpfase, iedereen vanuit zijn of haar eigen expertise. Samen kom je tot een betere toekomstbestendige inrichting voor de eindgebruikers.’

Groen op hoogte

‘De openbare ruimte in een stad kun je op maaiveldniveau niet veel groter maken,’ aldus Bosman. ‘Het kan wel de moeite lonen om de verkeersstructuur eens onder de loep te nemen. Voldoet die nog of kijken we daar nu anders tegenaan? Bijvoorbeeld de aanpassing van een tweebaans- naar een eenbaansweg resulteert in meer ruimte voor fietsers en voetgangers, én voor meer groen. Een andere optie is om op hoogte te vergroenen en dat wordt steeds meer gedaan. Sommige daken worden ingericht als daklandschappen met prettige verblijfsplekken voor bewoners; andere krijgen een lichtgewicht sedum- of kruidenlaag. Sommige van deze daken worden ook voorzien van zonnepanelen of windwakkels; hierbij wordt meervoudig ruimtegebruik optimaal ingezet. Deze groene daken zijn aantrekkelijk om te bekijken vanuit omliggende hoogbouw, ze reduceren hitte en houden bovendien water vast, wat piekbelasting van het riool voorkomt en reserves creëert voor droge perioden. Door gevels en daken met elkaar te verbinden ontstaat zo een robuuste, groene en toekomstbestendige stad.’

Sarah Bosman ontwerpt en geeft advies

om vervolgens de juiste stappen te maken in het ontwerpen van een klimaatadaptieve buitenruimte. Hierbij kijken wij altijd voorbij de grenzen van een kavel. Zijn er in de omgeving al groene verbindingen die we door kunnen zetten of zijn er oplossingen voor het infiltreren van water, dan sluiten we hierop aan. Want op gebiedsniveau maak je altijd meer impact dan op één kavel. Vaak liggen er kansen om het breder aan te pakken, maar moet je deze wel actief opzoeken, verkennen en de juiste mensen erbij betrekken.’

Gaten bundelen

Bosman illustreert dat met een mooi voorbeeld uit de praktijk van Donker Design. ‘Wij raakten

in een vroeg stadium betrokken bij een grote ontwikkeling in Utrecht en kwamen daardoor direct in contact met de bouwkundig architect. Het ging om de aanleg van daktuinen op de parkeergarage. In het dak van de parkeergarage waren uitsparingen voorzien voor licht- en luchtcirculatie. Doordat wij vroeg betrokken waren, konden we als ontwerper meedenken over de plaatsing van die uitsparingen. Dit gaf ons de kans om gaten te bundelen, zodat er ruimte ontstond om de boom door het gat heen in de volle grond te plaatsen. Een boom in de volle grond kan zich volwaardig ontwikkelen, waardoor hij straks bijdraagt aan het ecosysteem, maar ook een prettige schaduwplek biedt.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!